

REPORTAGE

Actiegroepen stellen de **lelieteelt in een kwaad daglicht**. Goed communiceren met omwonenden kan de lucht klaren, ervaart lelieteler Hans van der Heijden.

Staan voor wat je doet en zegt

DE bollenteelt ligt onder vuur. Vooral de lelieteelt moet het ontgelden. Tegenstanders als Bollenboos, Wakker Dier en Partij voor de Dieren (PvdD) roepen dat de gezondheid van omwonenden gevaar loopt door het vele spuiten met gewasmiddelen. Tik bollenteelt in op Google, en de eerste zestig hits noemen lelies en gif in één zin.

Bollentelers zijn inmiddels een tegenoffensief begonnen. Hun brancheorganisatie, de Koninklijke Algemeene Vereniging voor Bloembollencultuur (KAVB), heeft een gedragsadvies opgesteld. Hoofdpunt is een betere communicatie met burgers. Ook hebben ze de website lelieteelt.nl gelanceerd. Daar staat op welke activiteiten iedere maand op bollenbe-

drijven en -percelen te verwachten zijn. Ook lelieteler Hans van der Heijden in Vledder (Dr.) merkt dat burgers kritischer worden over de bollenteelt. Naast zijn gewone werk op het bedrijf is hij bestuurder van de productgroep lelies van de KAVB Noord-Nederland. Vledder ligt in gemeente Westerveld, de bakermat van Bollenboos. Door alle commotie voelt Van der Heijden zich gedwongen de dialoog aan te gaan met burgers.

Acceptatie van de lelieteelt is noodzaak, stelt de teler. Bedrijven moeten perspectief hebben om door te groeien, mits dat vergund wordt, en gegund. Niet alleen door bank en overheid, ook door de samenleving. Gevolg van schaalvergroting is wel dat de gronden intensiever beteelt wor-

den, net zoals nu in bijvoorbeeld Breezand of Julianadorp in Noord-Holland. Omwonenden zullen dus vaker met de veldspuit geconfronteerd worden. Dus is het nodig om het imago van de teelt te verbeteren.

Duurzame ontwikkeling wordt vaak aangeduid met de drie P's: People (mensen), Planet (planeet/milieu) en Profit (opbrengst/winst). Van der Heijden zou er graag een vierde P aan toevoegen: Passion (passie/gedrevenheid/bevlogenheid). "Goed communiceren, en staan voor wat je doet en zegt. Dat is een heel lastige, zeker voor mij en collega's van mijn leeftijd. Die zijn dat niet gewoon, maar het is wel nodig om de *license to produce* van de samenleving te behouden."

De teler is blij dat de overheid heeft besloten tot een grootschalig blootstellingsonderzoek. Daarmee haal je de angel uit de emotie. Burgers voelen zich nu serieus genomen. Anderzijds suggereert het wel dat de landbouw iets verkeerd zou doen.

Niet telen is geen optie

Van der Heijden past het gedragsadvies zelf toe op zijn bedrijf. De communicatie aangaan met omwonenden kan goed uitpakken, maar ook fout, heeft hij ervaren. Een goede ervaring had hij met een mevrouw die het zenboeddhisme aanhing.

PROFIEL

Naam: Hans van der Heijden (60).
Plaats: Vledder (Dr.).
Bedrijf: bloembollenbedrijf in een bv met 40 ha lelies en 18 ha gladiolen. Daarnaast in maatschap met zijn vrouw Trudy (58) een akkerbouwbedrijf met 30 ha snijmais, 23 ha cichorei, 15 ha suikerbieten, 10 ha eerste jaarsplantuien en 9 ha schorseneren. De grondsoort is zandgrond, 25 ha is in eigendom, de rest is pacht.

Het bedrijf heeft vijf medewerkers in dienst. De drie dochters van Van der Heijden hebben geen interesse om het bedrijf over te nemen. De teler is daarom een opvolgingstraject gestart met Dirk en Klaske Mestemaker.

Zij geeft stilte-therapie op haar woonboerderij. Zij had grote bezwaren tegen lelies naast haar bedrijf. Het compromis: niet spuiten en beregenen tijdens de stiltesessies, en de geluidsarme motor van de beregingsinstallatie zo ver mogelijk van de woonboerderij vandaan. "Zij is uiteindelijk gerustgesteld en ik ben tevreden. Ik wil met alles en iedereen rekening houden, maar niet telen is voor mij geen optie. We voldoen aan alle wettelijke regels."

Een tweede voorbeeld was een man die vond dat de teeltvrije zone langs zijn huis te smal was. Wettelijk is 1,5 meter

Lelieteler Hans van der Heijden probeert de teeltvrije kopakker van 9 meter altijd langs bebouwing te leggen. FOTO'S: MARTEN SANDBURG FOTOGRAFIE

langs watergangen verplicht, maar Van der Heijden probeert waar mogelijk de teeltvrije kopakker van 9 meter altijd langs bebouwing te leggen. De bewoner vond die 9 meter echter niet voldoende en wilde een teeltvrije zone van 30 meter. "Dat kon wat mij betreft, mits hij de opbrengstderving van die 21 meter betaalde. Dat wilde hij natuurlijk niet. Dan houdt het voor mij op. Ik wil alles uitlegen en doen binnen de kaders van het redelijke en reële. Volgens de regelgeving is 1,5 meter namelijk al voldoende.

Soms helpt communicatie niet. Laatst was een werknemer kunstmest aan het strooien langs een camping. Komt de campingshouder boos aangestormd met verwijten dat er allemaal gif op de camping terecht komt. Hij wist het verschil niet tussen een kunstmeststrooier en een spuit. "Zoveel onwetendheid verzameld in één man ... Uitleg kost dan veel tijd."

Hoewel bollentelers nu meer communiceren dan vroeger, ziet Van der Heijden nog geen kentering bij de actiegroepen. "Die actiegroepen willen geen dialoog met ons, ze willen uitroeiing van de sec-

tor", stelt de teler fel. Hij constateert dat die groepen, nu ze begonnen zijn met een tegenoffensief, een loopgravenoorlog starten. "De actiegroepen zijn verbaal sterk en spelen het slim. Ze herhalen net zo vaak in de landelijke media dat de lelieteelt slecht is, dat de rest van de samenleving het nog gaat geloven ook. Nog even en lelies worden net zo verguisd als nertsen en plofkippen", mijmert de teler. "Nu zijn de lelies de gebeten hond. Na de lelies andere akkerbouwgewassen?"

Martijn Knuivers

De consument wil bloemen zonder enig smetje, maar als burger wil hij of zij geen bestrijdingsmiddelen.

De veldspuit staat symbool voor het hoge middelengebruik in de bollenteelt. Burgers zien niet dat met steeds lagere doseringen wordt gespoten.